

BRANDKÅRSTIDSKRIFT

N:r 6
augusti

Organ för Svenska Brandkårens Riksförbund.
Redaktion: Nybrog. 50, Stockholm 5. Tel. Ö. 6308. Postg. 4870.
Redaktör och utgivare: Kapten Erik Gillner.

1932
14 årgången

Gasskyddsmaterielens vård.

Gasskyddets betydelse, erkännerligen för brandmannen, har i tidigare artiklar i denna tidskrift så tydligt poängterats, att ytterligare ordande därom torde vara överflödigt.

Med tillfredsställelse konstateras, att allt flera ledare av yrkes- och frivilliga brandkårer börjat inse fördelen, ja, snart sagt behovet av en god gasskyddsorganisation för nåendet av största möjliga effektivitet i eldsläckningsarbetet, men jämväl för åstadkommandet av bästa möjliga skydd för brandmannen i hans många gånger ytterst riskfyllda och hälsovådliga arbete i rök och giftiga gaser.

Tyvärr är man emellertid på sina håll märkligt nog av den upfattningen, att man ordnat det bra för sig i gasskyddshänseende, blott man inköpt tidsenlig materiel och tilldelat den personal och fordon. Ingenting kan likväl vara mera felaktigt. Ett verktyg, det må nu vara vilket som helst, är inte användbart, om något

fel på grund av bristande tillsyn eller vård vidlåder det, eller om den, som satts att arbeta med detsamma, icke äger den erfordrerliga kännedomen om dess handhavande. Med andra ord. Den inköpta gasskyddsmaterielen måste

dels underkastas en omsorgsfull vård, om man inte vill riskera dess användbarhet,

dels omedelbart till grundlig övning sättas i händerna på dem, vilka skola draga nytta av dess skyddsförmåga.

Det kan kanske synas mången onödigt att påpeka så enkla och naturliga grundregler som dessa. Men erfarenheten har tyvärr visat, att det är nödvändigt. Åtminstone i viss mån. Jag skall i det följande nämna något om gasskyddsmaterielens vård för att eventuellt i en senare artikel komma till brandmannens utbildning med gasskyddsapparat.

Som bekant indelas gasskyddsmaterielen principiellt i trenne huvud-

grupper, beskrivna i denna tidskrifts septembernummer 1931, nämligen:

- a) filterapparater,
- b) friskluftapparater,
- c) syrgasapparater.

För åskådighetens skull kommer i det följande varje apparatslag att behandlas för sig och i den ordning, som ovan angivits. Men först några ord om vem som bör hava ansvaret för gasskyddsmaterielens vård. Givetvis bör envar, som fått sig tilldelad gasskyddsapparat av något slag som personlig utrustning, ansvara för vården av den honom tilldelade apparaten. För tillsynen och vården av annan, fordon tilldelad gasskyddsmateriel eller sådan reservmateriel, som förvaras i förråd, bör däremot utses en för ändamålet särskilt utbildad och lämplig person (befäl eller manskap) ev. med biträde, som således får ansvaret för vården av all den ifrågakommande kår tillhörig materiel, som icke är att hänföra till personlig utrustning. Härigenom skapas klara och rediga förhållanden och garanteras en för gasskyddsmateriellen effektiv tillsyn och vård, vilket inte minst ur sparsamhetsskäl är av betydelse.

Till den första gruppen av apparater hör således filterapparaten, eller som den också allmänt kallas gasmasken, vilken består av 2 delar, nämligen själva masken och filtret. Den för brandkårsbruk vanligast förekommande masken är gummitygsmasken. Av detta skäl kommer i det följande denna att ägnas den största uppmärksamheten, medan lädermaskens vård endast summariskt kommer att behandlas.

Efter användning vid eldsvåda, övning eller annat tillfälle skall gummitygsmasken väl rengöras såväl in- som utvändigt. Invändigt sker rengöringen enklast — sedan klarskivorna borttagits — genom spolning under vattenkran eller genom tvättning eventuellt med tvål, varefter följer noggrann avtorkning medelst ren linne- eller flanelapp. Därvid

får man inte glömma, att även grundligt avtorka den del av masken, som befinner sig under tätningssramen. Härefter upphänges masken under den varma årstiden till torkning i luften på icke solbelyst ställe. Under vintern sker torkningen lämpligast i närheten av värmeledning. Framför eld av vad slag det vara må, får däremot torkning aldrig äga rum. Smuts eller dylikt, som fastnat på maskens ytersida, avlägsnas bäst efter den nämnda lufttorkningen genom borstning med mjuk borste. Skulle tjärfläckar hava uppkommit på maskens ytersida, skall man aldrig försöka taga bort dessa vare sig med bensen eller annan dylik vätska eller genom skrapning med kniv eller annat vasst föremål, i vilket senare fall repor lätt kunna uppstå i maskväven till förfång för maskens användbarhet, utan böra fläckarna få sitta kvar. För undvikande av rostbildning i gångorna till filtrets anslutningstykke bör detsamma noggrant torkas efter tvättning samt ingudis med ett tunnt fettlager. Beräffande desinfektion av masken bör sådan äga rum, om denna burits under hud- eller eljest infektionssjukdom, varigenom ett nytt insjuknande förebygges. Bästa resultatet fås därvid, om hela masken nedlägges i den desinficerande vätskan. Om flera personer använda sig av samma mask, vilket i parentes sagt är mindre hygieniskt, bör efter varje användning särskilt tätningssramen desinficeras. Som desinfektionsmedel kan lämpligen användas s. k. chinosoltabletter, vilka kunna köpas på varje apotek.

1 st. tablett = 1 gram löses i 1 liter varmt vatten, varvid erhålles en lämplig och starkt desinficerande vätska. Desinfektionén av maskerna bör lämpligen överlåtas åt det förut omtalade gasbefälet. I botten på maskens fodral bör alltid finnas nedlagd en ren linne- eller flanelapp, så att grövre föroreningar redan på bradplatsen kunna avlägsnas. Skulle

fodralet hava blivit nedsmutsat, avtvättas och torkas det på liknande sätt som masken. Sedan mask och fodral blivit fullständigttorra, nedlägges denna med påskruvat filter i fodralet, som upphänges eller placeras å härför avsedd plats.

Dåliga klarskivor skola omedelbart utbytas, enär det är av vikt, att sikten är god. Reservklarskivor böra finnas dels i fodralet, dels i större antal i förråd. Nämnade klarskivor, som ej få torkas eller eljest beröras, skola förvaras på torrt ställe, och få förvaringskuverten icke brytas förrän omedelbart före isättandet.

Skulle förrådsförvaring av gasmasker ifrågakomma, bör tillses, att upphängningen sker i rum med någorlunda jämn temperatur, och så att mask och fodral hänga var för sig. Filtret förvaras därvid bäst, om det nedlägges i fodralet, vars lock bör vara slutet, ej låst.

I stort sett vårdas lädermasken på ungefär liknande sätt som gummitygsmasken. Då den börjar bliva gammal eller mycket använd, torde det vara lämpligt att då och då smörja den med något finare fett, varigenom dess smidighet och hållbarhet bättre bevaras.

Beträffande filtrets vård gäller, att det efter användning bör placeras så, att luften fritt kan cirkulera genom detsamma, innan det ånyo kopplas till masken. På heta eldstäder, värmeledningselement el. d. får filtret aldrig placeras. Varje filter besitter en viss grad av fuktighet, som är nödvändig för dess funktionsduglighet. Ett utdrivande av denna kan medföra en pulverisering av de kemikaliedelar, av vilka filtret är uppbyggt, på grund varav detsamma blir oanvändbart. Har filtret under arbetet på brandplatsen blivit vattenskadat, sker åter en upplösning av beståndsdelarna, vilken medför samma ogynnsamma resultat. Någon desinfektion av filtret i egentlig mening får icke företagas. Plåthöljet kan dock, om så skulle anses nöd-

vändigt, avtorkas medelst en i desinfektionslösning doppad trasa. Varje filter är för övrigt genom sina kemiska beståndsdelar självdesinficerande.

I förråd placerade filter skola förvaras fabrikmässigt tillslutna och skyddade mot fukt och hetta. Detta gäller såväl F-filtren som specialfiltren för bensen, ammoniak och andra gaser. F-filtren äro emellertid betydligt motståndskraftigare, om jag så får uttrycka mig, under lagringstiden än specialfiltren. Ett F-filter kan, ändamålsenligt lagrat, förvaras i årtal, utan att dess funktionsduglighet i större grad minskas. En uttorkning till följd av långvarig lagring, reducerande filtrets absorptionsförmåga med bortåt 40 proc., äger visserligen rum, men blir filtrets funktionsduglighet genom utandningsluftens fuktighet åter närapå normal, sedan detsamma tagits i bruk.

Beträffande specialfiltren, vilkas beståndsdelar för det mesta bestå av andra ämnen än högaktivt träkol, är lagringstiden kortare. Som regel böra därför dessa filter förnyas vart tredje år, även om desamma icke använts.

I detta sammanhang vill jag erinra om F-filtrens regenerationsförmåga under användning, som teoretiskt sett gör användningstiden obegränsad. Att F-filtret så småningom blir oanvändbart beror således ej på att filtermassan blivit obrukbar utan därpå att filtrets porer blivit så tilltäppta av sot och tjärpartiklar, att det ej mera kan användas på grund av för stort andningsmotstånd.

Beträffande specialfiltren är förhållandet ett annat. Ett specialfilter kan endast binda en viss bestämd gasmängd men därutöver ej mera. Som regel böra de därför efter *en gångs användning* ersättas med nya.

Ehuruval det ej direkt hör till ämnet, vill jag slutligen nämna, att F-filtren ej taga någon som helst skada av övningar i friska luften, varför

särskilda övningsfilter på grund härav ej äro nödvändiga. Detsamma torde man kunna säga beträffande F-filtrets användning vid rökövningar under förutsättning, att den torra, dammlikande »teaterroken» kommer till användning, som ej tilltäpper filtrets porer lika lätt som den av sot och tjärpartiklar m. m. bestående vanliga brandroken.

Vid övning i gasfyllt rum böra specialfilter användas *endast en gång*, men kunna därefter med fördel brukas vid friskluftövningar.

Det s. k. CO-filtret, som på grund av sin storlek och tyngd måste förbindas med gasmasken medelst en men ventil försedd slang, skall, då

ren linnelapp el. d. omvirad träpinne, varvid ventillocket försiktigt bör lyftas upp så mycket, att man även kan komma åt att behandla dess undersida. (Se bild 1.) Av vikt är framför allt, att inga korniga beståndsdelar bliva kvarsittande på huvudtätningssytan. Sedan ventilen på detta sätt rengjorts, insmörjes den lätt medelst hjälp av en annan på liknande sätt omvirad, i 10-proc. glycerinlösning doppad träpinne, genom vilket förfaringssätt dess hållbarhet och smidighet avsevärt ökas, varefter locket åter påskruvas.

Det är slutligen att iakttaga, att vid rengöring av utandningsventilen, densamma bör äga rum omedelbart

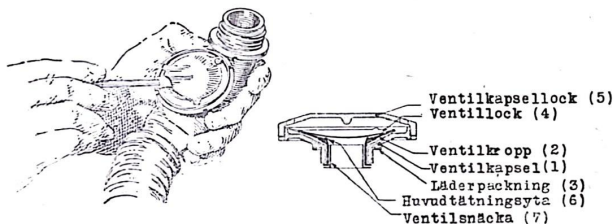

Bild 1. Del av mellanslang till koloxidfilterapparat med utandningsventil.

det icke användes, vara väl tillslutet i båda ändar, emedan det eljest förbrukas i förtid genom upptagning av den omgivande luftens fuktighet, för vilket filtret på grund av beskaffenheten hos vissa av sina kemiska beståndsdelar är mycket känsligt.

Även om man inte efter varje användning behöver rengöra mellanslangen, bör dock denna alltemellanåt spolas med ljummet vatten. Särskild uppmärksamhet bör därvid ägnas utandningsventilen. Att varje gång rengöring ifrågakommer skruva loss densamma från slangens är icke nödvändigt. Ej heller bör den utsättas för spolning eller direkt beröring med fingrarna. Lämpligast sker rengöringen, sedan ventilkapsellocket avlägsnats, medelst hjälp av en med

efter apparatens användning, emedan ventilen då ännu är fuktig och därför lättast att rengöra.

Den moderna *friskluftapparaten* består av 3 delar, nämligen ansiktsmask, luftslang, eventuellt bälg eller luftpump.

Efter användning rengöres masken på förut angivet sätt. Slangen rengöres endast utvändigt genom eventuell tvättning och avtorkning, varefter, sedan erforderlig lufttorkning ägt rum, densamma nedlägges i för ändamålet lämplig förvaringslåda.

Är således tillsynen och vården av friskluftapparaten tämligen enkel, så är förhållandet snarare det motsatta beträffande syrgasapparaten, vilken ju också till sin konstruktion är betydligt mera invecklad än den förra.

Till en *syrgasapparat* av modern typ höra följande delar, nämligen:

- 1) Ansiktsmask (ev. munstycke).
- 2) Skyddslåda.
- 3) Kalipatron.
- 4) Syrgasbehållare.
- 5) Andningsslangar ev. med salivlåda.
- 6) Ventillåda.
- 7) Hos vissa apparater förbindelseslang.
- 8) Andningssäck.
- 9) Hos vissa apparater trekanalsrör.

Ansiktsmaskens vård är redan behandlad, varför den här lämnas åsido.

Efter varje användning skola salivlåda, andningsslangar, ventillåda och förbindelseslang grundligt sköljas i vatten av rumstemperatur, vilket enklast sker på det sättet, att de nämnda apparatdelarna nedsänkas i ett med vatten fyllt kärl. Invändig spolning av andningsslangarna bör utföras försiktigt och i den riktning, ventilerna öppna sig, enär dessa eljest kunna skadas.

Sedan sköljningen utförts, sker desinficiering med chinosollösning, varefter de än en gång spolas med vatten. Andningssäcken behöver icke behandlas efter varje användning, men bör en gång i varje kvartal uttagas och sköljas, även om apparaten icke använts, varigenom den längre bibehåller sin naturliga smidighet. Har skyddslådan utvändigt nedsmutsats, avtvättas den med ljummet vatten. Tvättade apparatdelar upphängas därefter till torkning, helst i torr luft, aldrig i solsken eller framför öppen eld. Torkningen bör äga rum under en tid av minst 24 timmar, i varje fall så länge, att apparatdelarna äro fullt torra och fria från varje spår av fuktighet, innan de änyo insättas i apparaten. Nya läderpackningar böra före påsättandet, men även sedermera allt emellanåt bestrykas med någon lättflytande olja (ex. Dragol), som hindrar dem från att torka och hårdna. I sammanhang härmed kan nämnas, att

fiberpackningen till syrgasbehållaren aldrig får oljesmörjas med hänsyn till risken för explosion. Före påsättandet doppas fiberpackningen i vatten, vilket gör tätningen effektivare. Nämnda packningar böra städse finnas i förråd, så att obrukbara genast kunna utväxlas. Särskild omsorg bör ägnas kalipatronerna, vilka framför allt äro mycket känsliga för fuktighet, men även för ångor av bl. a. bensin och bensol. Öppen förvaring i fuktig lokal eller i fordons-hall är därför oriktig. Bäst sker förvaring i hermetiskt tillsluten låda eller på liknande sätt tillslutet fack i skåp, placerade i rum med jämn temperatur. Kalipatrons tätningsbricka får icke avlägsnas, förrän omedelbart före patronens användning.

Syrgascylindrarna böra placeras så, att de icke kunna falla i golvet, enär då lätt explosion kan inträffa. För fyllning av desamma måste användas syrgas av minst 98-procentig renhetsgrad.

Hos de apparater, som hava trekanalsrör, behöver rengöring därav icke äga rum annat än i de sällsynta fall, då kalipatronernas kemikalielidelar blivit flytande och runnit ned i trekanalsröret, vilket därför försiktigt måste spolas först med vatten, därefter med utspädd ättiksyra (1 del vatten på 2 delar ättiksyra). Till sist påpekas, att allt ingripande i syrgasapparats inre delar (andningsventiler, doseringsventil m. m.) är oriktigt, varför det redan från början skall förbjudas.

I övrigt iakttages, att förvaringslåda eller annan förvaringslägenhet städse hålles ren och dammfri. Å utryckningsfordon placerad apparat bör förvaras i tättslutande låda, i vilken apparaten så placeras, att gummi-slangarna ej bliva utsatta för tryck utan ligga eller hänga fritt.

All reservmateriel av apparater, syrgascylindrar, kalipatroner och andra ersättningsdelar jämte för desammnas skötsel erforderliga verktyg m. m. böra, där utrymmet det till-

Bild 2. Skåpet är genom gummiplattor isolerat från det fuktiga golvet. Samtliga skåpdörrar hava tätningsslistor.

låter, förvaras i särskilt, rent och ljust rum med jämn temperatur.

Rummets inredning med hänsyn till apparaters och apparatdelars placering bör bestå av endera enbart slutna (ev. med glasdörrar) eller enbart öppna skåp eller en kombination av bådaddera. Anordningar för apparaternas tvättning och torkning kunna utan olägenhet uppställas i samma rum.

Saknas utrymme att inreda ett dylikt förvaringsrum, vilket kanske oftast är fallet, får man därför inte slänga bort materielen var som helst, utan är det i sådant fall lämpligt tillverka ett så vitt möjligt hermetiskt tillslutet skåp med fack för var-

je apparatdel av den ungefärliga typ, som bild 2 återger. Det här avbildade skåpet, som tillverkats av personalen vid Kristianstads brandkår, är uppställt i brandstationens fordonshall.

Härmed torde i huvudsak det viktigaste av gasskyddsmaterielens vård vara behandlat. Som av det sagda framgår, är det en hel del man därvidlag har att tänka på. Gasskyddet är emellertid ett så pass viktigt ämne för brandmannen, att särskilt den del av detsamma, som omfattar materielens tillsyn och vård, förtjänar speciell omtanke.

Nils Österberg.

BILDA

FRIVILLIGA
BRANDKÅRER

FRÅN LÄNSFÖRBUNDEN

Östergötlands Brandkårsförbund.

Brandkonsulent: v. Brandchef *J. M. Wahlström*. Exp.: Brandstationen, Linköping.

Östergötlands Brandkårsförbunds årsmöte.

Östergötlands brandkårsförbund hade lördagen den 4 juni sitt årsmöte i Linköping i samband med instruktionskurs, vilken tog sin början redan fredagen den 3 juni kl. 3 e. m. I instruktionskursen och i årsmötets förhandlingar deltog under de båda dagarna sammanlagt 134 brandkårsmän från 31 kårer. Svenska Brandkårsrernas Riksförbund var representerat genom sin sekreterare, kapten Erik Gillner.

Efter samling vid brandstationen den 3 kl. 3 e. m. hälsades de närvarande välkomna av kursledaren, brandchefen kapten Viktor von Vegesack. Brandchefen riktade sig i sitt hälsningstal främst till brandkårsförbundets ordförande, landshövding Karl Tiselius, Linköpings brandstyrelses ordf., löjtnant O. Schwartz samt representanter för brandkårsförbundet och Linköpings brandstyrelse. Han uttalade vidare den förhoppningen att samtliga deltagare skulle bli i tillfälle att inhämta nyttiga lärdomar under kursdagarna och betonade att kursen var lagd så, att det praktiska intog främsta rummet framför det teoretiska brandskyddsarbetet.

Härefter genomgick brandkårens lokaler och densamma tillhörig brandmateriel besågs. Under brandchefen von Vegesacks befäl följde så en uttryckning med yrkesbrandkåren samt tillämpningsövning förlagd till brandstationens gård. Efter denna demonstration fingo kursdeltagarna själva öva sig med den brandmate-

riel, som huvudsakligen förekommer vid landsbygdens brandkårer. Indelade i grupper och undervisade av yrkesbrandkårens underbefäl genomgickos handhavandet av stegar, brandsegel, slangutläggning, skötseln av motorsprutor och vården av slangar.

Efter dessa praktiska övningar samlades deltagarna på brandstationens samlingsrum, där brandchefen, kapten von Vegesack höll ett orienterande föredrag rörande samarbetet mellan städernas fasta brandkårer och landsbygdens frivilliga kårer. Härvid berörde talaren särskilt de organisatoriska detaljerna och uppmärksammade det närvarande frivilliga brandbefälet att var i sin ort uppgöra verkliga eldsläckningsplaner.

Kapten von Vegesack demonstrerade ett par sådana, som av honom upprättats, nämligen dels för Centrala flygverkstäderna och 3:dje flygkåren på Malmen, som Linköpings brandkår enligt särskilda kontrakt är skyldig att bispringa i händelse av eldfara. Talaren framhöll vidare att dessa släckningsplaner äro av synnerligen stor vikt och att man knappast för landsbygdens vidkommande utan dylika kan räkna med effektiv släckningshjälp från städernas brandkårer. Varje kår i sin ort bör, om möjligt, ha sitt givna vattentag anvisat på förhand.

Utfärd till Berg, Vreta Kloster.

I förhyrda bussar och medförda bilar företogs kursdeltagarna kl. 6 e. m. en utfärd till Berg, Vreta Kloster, där Bergs frivilliga brandkårs lilla, men välordnade brandstation jämte däruti befintlig brandredskap besågs.

Bergs brandstyrelses ordförande, kapten H. G. Clausen, hälsade kursdeltagarna välkomna samt redogjorde i korta drag för brandkårens bildande, dess utveckling samt dess ekonomiska kamp för fortsatt tillvaro.

Under brandkonsulenten Wahlströms befäl vidtog därefter en samövning med Bergs- och Ljungsbro frivilliga brandkårer biträdda av en brandpikét från Linköpings brandkår. Övningen, som med stort intresse åsågs av kursdeltagarna, gick med fart och precision, visande att de frivilliga brandkårsmännen allvarligt tränat för sin uppgift att bekämpa den »Röde hanen».

Efter övningens slut samlades en del av kursdeltagarna vid Vreta Klosters kyrka för att bese denna jämte kloster ruinerna.

Vid återkomsten till Linköping samlades en stor del av deltagarna till gemensam supé i Trädgårdsförningens restaurang.

Lördagen den 4 kl. 8 f. m. samlades kursdeltagarna åter på Linköpings brandstation. Under kursledaren, kapten von Vebegsacks ledning börjades dagens övningar med en gymnastiklektion, i vilken förutom yrkeskåren ett stort antal kursdeltagare deltog. Ledaren framhöll därvid de olika rörelsernas innebörd och påpekade den stora nyttan av desamma samt att programmet var sammansatt med hänsyn till den stora skillnad i åldrar och kropps-konstitution, som förekommer vid en brandkår.

Efter frukostrast mellan kl. 9—10 samlades kursdeltagarna på brandstationens samlingsrum, där ingenjören S. Queckfeldt från firman Birger Carlson & C:o A.-B., Stockholm, höll ett föredrag om olika typer av gasmasker. Talaren framhöll bl. a., att innan gasmaskens tillkomst ansåg man, att träning i rök härdade brandmannens motståndskraft mot röken, men att detta numera i stället anses undergräva brandmannens fysik. Med hjälp av nutidens verkligt förstklassiga gasskyddsredskap, av olika ty-

per, behöver en brandman ej utsätta sig för skadliga inverknin- gar av rök och gas. Anskaffningskostnaden för gasmasker till varje brandman kan visserligen synas stor, sade talaren, men dock icke högre än att varje kår kan anskaffa dylika om ej till alla brandmännen så dock till två eller tre av dessa. Dock torde hygieniska krav fordra en gasmask för varje man.

Därefter uppmanade föredragshäl- laren kursdeltagarna att samlas på gården, där masker avprovades och rörelse- och andningsövningar med påsatt gasmask vidtog, varefter deltagarna fingo gå in i ett med gas uppfyllt rum för att praktiskt kunna konstatera gasmaskens användbarhet.

Under tiden kl. 12—12.30 höll brandchefen von Vegesack ett föredrag om skogseldsläckning. I korta drag skisserade talaren upp de olika förfaringssätt, som måste vidtagas under släckningsarbetet, särskilt påpekades de stora krav, som ställas på ledaren, omfattande orientering, ut- sättande av släckningspersonalen på lämpligaste platser m. m. samt vilka släckningsmetoder och arbetsredskap, som vore lämpligast att tillgripa vid de olika facerna av en skogsbrand.

Efter ovannämnda föredrag vidtog prov och demonstration av skumsläckning. Ett bål antändes och en bredvid stående trävägg skyddades från antändning genom skumbegjutning. Vidare visades skummets utomordentliga förmåga att fästa sig på lodräta ytor och hur eldsvåda i olja och bensin med lätthet låter sig släckas med skum. Demonstranten, ingenjör E. Åkerstedt, framhöll att, hitintills är skum det enda uppfunna effektiva medlet mot brand i större upplag av bensin och oljor av första klass.

Som avslutning visades sprutprov med en motorspruta, typ »Albin 25», från L. A. Larssons Gjuteri & Me- kaniska Verkstad, Kristinehamn, samt med den lilla motorsprutan

»Motor-Trygg» från Bäckström & Berg, Örebro. Samtliga prov visades stort intresse från kursdeltagarna.

Efter sprutdemonstrationerna vidtog en timmas lunchrast, varefter samling skedde å Stora Hotellet, där brandkårsförbundets årsmöte hölls.

Förhandlingarna vid årsmötet avslutades i så god tid att kursdeltagarna enades om en stunds diskussion innan man övergick till det programliga i kursen.

Diskussionen inleddes av kapten Clausen, Berg, som framhöll som önskemål, att det ordnades med tävlingar mellan landsbygdens brandkärer och att härför behövliga kostnader skäligen borde bestridas av brandstodsbolaget. Löjtnant Casparsson, Krokek, understödde kapten Clausens förslag.

Riksförbundets sekreterare, kapten Gillner och kapten von Vegesack ansågo samövningarna vara berättigade och till nytta, men varnade allvarligt för tävlingar, särskilt som dessa lätt kunde komma att omfatta våldsam framfart med fordonen; jämväl framhölls att säkerligen icke något försäkringsbolag vore villigt utbetala ersättning därest vid olycka under tävling människoliv eller brandmateriel skulle tillspilloigas.

Kapten von Vegesack påminde åter om vad han dagen förut under instruktionskursen berört, nämligen uppläggning av kartor över respektive kärears släckningsområden och att vattentillgångarna för eldsläckningsändamål uttryckades å nämnda kartor samt att eldsläckningsplaner upprättades och sedermera insändes till länets brandkonsulent.

Brandchefen Tore Nylund, Vadstena, ansåg att brandsynenämnden inom respektive orter torde kunna, i samband med den årliga brandsynen, undersöka vattentillgångarna och på ett eller annat sätt t. ex. med skyltar låta utmärka de brunnar eller vattendrag, som i sig innehöll tillräcklig vattenmängd för eldsläckning, ävensom tillse att lämpliga platser för

motorsprutas uppställande vid vattentaget anordnades.

Kapten Gillner upplyste om, att inom Uppland hade Jordbrukarnas Ungdomsförbund igångsatt undersökning för utrönande av varest de för eldsläckning lämpligaste vattentillgångarna, inom länets olika orter, förefinnes. Vidare lämnade kapten Gillner en del upplysningar i försäkringsrågor, vilka särskilt för landsbygdes brandkärer voro beaktansvärda.

Härmed var diskussionen avslutad och mötesdeltagarna begåvo sig till biografen »Röda Kvarn». Biografen förevisades av brandchefen von Vegesack, som framhöll att biografen var den modernaste i staden och till alla delar fyllde de fordringar, som i brandskyddshänseende äro uppställda för dylika lokaler.

I anslutning till nämnda förevisning höll kapten Gillner ett kort anförande om de bestämmelser, som reglera en biograflokals inredande och drift. Talaren framhöll att med ledning av de nya bestämmelser, som nu utfärdats, torde varje brandchef i vilket samhälle som helst kunna komma tillrätta med de undermåliga biograflokaler, som ännu på många platser förefinnas.

Efter detta anförande höll ingenjör Uno Arild ett föredrag om motorsprutor och annan brandredskap. Talaren framhöll att det är de lokala förhållandena, såsom vattentillgång, samhällets storlek och de brandrisker som förefinnas, vägar m. m., som avgöra vilken typ av motorspruta, som bör anskaffas. Vidare redogjordes för de brandredskap, som i främsta rummet borde anskaffas.

Sedan föredragshållarna avtackats inbjöd direktör Tollin å Östergötlands Brandstodsbolags vägnar samtliga närvarande till gemensam middag å Stora Hotellet.

Kl. 6.30 e. m. voro kurs- och mötesdeltagarna, uppgående till ett antal av över 130, samlade å hotellet. Direktör Tollin hälsade före middagen

gästerna välkomna. Vid middagen, som avåts i Stora Hotellets festvåning, hölls flera tal. Direktör Tollin talade för det av honom och brandstodsbolaget högt skattade brandväsendet. Landshövding Tiselius talade för dem, som stått i ledningen för kursen, brandchefen och brandkonsulenten och för föredrags-hållarna. Brandchefen von Vegesack bragte landshövdingen en tacksamhetens och hyllningens skål för all hjärtlighet och varmt intresse för brandkårsverksamheten.

Kapten Clausen, Berg, och brandchefen Lindvall, Hjulbro, tackade å brandkårens vägnar bestyrrelsen för instruktionskursen samt vände sig därvid även med ett särskilt tack till brandkonsulenten för de instruktiva lärdomar, som alltid gives vid hans besök vid kårerna.

I nästa tal vände sig landshövdingen med ett tack till brandstodsbolaget och dess direktör Tollin för stort artat och välvilligt uppskattande av brandkårens arbete.

Brandkonsulenten tackade för de vänliga ord, som riktats till honom, samt tackade brandmän och brandkårsbefäl för gott samarbete.

Brandförman Carlsson, Valdemarsvik, tackade för den honom tillerkända utmärkelsen med Riksförbundets silvermedalj och direktör Tollin utbringade en skål för herr Carlsson.

Vidare förekom tal av kamrer Bergström, Törnevalla, av brandstyrelsens och drätselkammarens ordförande i Linköping, löjtnant O. Schwartz samt av brandchefen, kapten V. von Vegesack.

Den med årsmötet 1932 kombinerade instruktionskursen var härmed avslutad och deltagarna skildes åt, synbart högeligen belåtna med de lärdomar och erfarenheter, som inhämtats under de tvenne dagar kursen pågått.

Linköping i juni 1932.

J. M. Wahlström.

Bjärka-Säby gamla slott eldhärjat.

**Skadorna uppskattade till 50,000 kr.
Andra våningen och vinds-
våningen förstörda.**

Bjärka-Säby gamla slott, som användes för undervisning vid lantbruks- och mejeriskolorna på Bjärka-Säby samt till bostäder åt eleverna, härjades natten till den 3 augusti av en våldsam eldsvåda, som lade den vackra gamla byggnaden i det närmaste i aska. Genom energiska ansträngningar från brandmanskapets sida lyckades man rädda bottenvåningen, vilken dock blivit svårt vattenskadad.

Elden synes ha utbrutit vid 10—halv 11-tiden och observerades av ett par förbipasserande personer, som genast slog alarm genom ringning med klockan vid kapellet. I hast samlades allt tillgängligt manskap vid gården och från den närliggande trakten. En del av eleverna vid lantbruks- och mejeriskolan, som hade sina sovrum i byggnaden, fingo i hast rädda sig ut. En del sängkläder och lösöre hann man få med, men i övrigt blev allt förstört.

Gårdens två sprutor togos i anspråk för släckningen, men då dessa icke på långt när voro tillräckliga. eftertelefonerades strax efter kl. 11 Linköpings brandkår, som ryckte ut med piketvagnen.

Elden, som börjat i vindsvåningen, lade emellertid gripit omkring sig med explosionsartad fart och snart var hela byggnaden övertänd. Skenet från branden var utomordentligt starkt och syntes på flera miles avstånd. Snart stod det klart att huvudbyggnaden var tillspillogiven och arbetet koncentrerades på att rädda flygelbyggnaderna. Genom intensiv vattenbegjutning och brandsegel lyckades också detta, men flera gånger voro de allvarligt hotade. Vid Linköpingspiketens ankomst hade elden

brutit sig igenom taket. Fyra ledningar lades ut och man gick med energi till attack mot eldhärden.

Senare anlände hjälp även från Hjulbro och Åtvidabergs brandkärer. Först vid 8-tiden på morgonen var elden begränsad. Den hade då härjat vindsvåningen och andra våningen, medan bottenvåningen räddades. Den är emellertid som nämnts svårt skadad av vatten och rök.

Hela ostlagret, som inrymdes i byggnaden, lyckades man få ut, medan de dyrbara maskinerna i skolmejeriet på nedre botten äro skadade av vattenbegjutningen, dock inte svårare än att de kunna sättas i stånd igen.

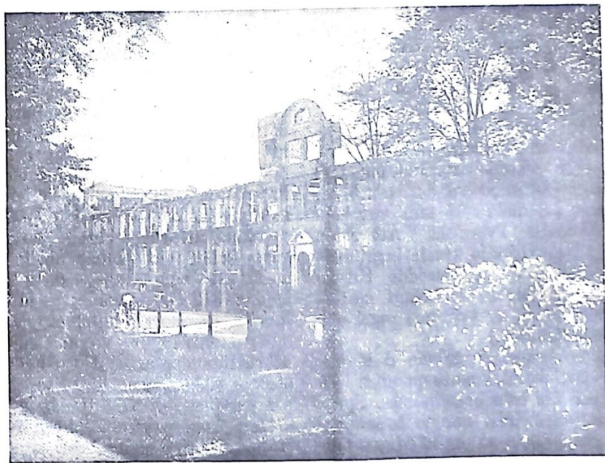
Antagligen har elden uppstått genom någon bristfällighet i rökgången. Det brunna, som äges av godsägare Oscar Ekman, var försäkrat till betryggande belopp i Östergötlands läns brandstodsbolag. Det skadades värde uppskattas till 50,000 kr.

Det gamla slottet, beläget vid sjön Rengen, är en byggnad av sten i två våningar, uppfört av Per Nilsson och hans änka Sofia Stenbock på 1630-talet. Det flankeras av tvenne fristående flyglar, uppförda på 1700-talet. Dessa flyglar voro under branden vid upprepade tillfällen starkt hotade men med brandsegel och stora ansträngningar lyckades man avvärja att elden spred sig till dem.

Örebro läns brandkårsförbund.

Brandkonsulent: Överbrandmästare A. W. Svensson, Örebro.

Fabrikseldsvåda i Kumla.

I skofabriken Sture inträffade natten mellan den 1 och 2 juni en häftig eldsvåda, varvid fabriken blev i det närmaste spolierad.

Fabriken är uppförd av sten i tre våningar över källarvåning. Mellanbottnarna voro av trä och de bärande konstruktionerna av oskyddade järnbalkar.

På gårdssidan funnos tvenne trappor av sten i trapphus av samma material. Arbetssalarnas längd var c:a 65 meter utan några som helst sektioneringar. Taket var belagt med plåt och delvis tegel.

Kl. 1,5 på natten inkom larm till brandkåren i Kumla och var kåren på platsen efter 4 min., en bra prestation, ty man måste taga med i beräkningen att brandkåren utgöres av s. k. borgarbrandkår (elitkår), vars personal bo på olika platser inom samhället med larmklockor i varje bostad.

Vid kårens ankomst var fabriken i det närmaste övertänd och efter allt att döma tyckes elden ha börjat i näst översta våningen. Den översta våningen i skofabrikerna inrymmer i regel nåttingsavdelning och skärning och just i dessa avdelningar finnas mycket eldfarliga och lättantändliga ämnen, bl. a. den s. k. skocementen, vilken hänföres till eldfarlig olja av första klass och har en särdeles låg flampunkt. Arbetsbord och klisterbord äro ofta bemängda med dylik cement och inträffar ett eldsvådetillbud sprider elden sig här med örhörd snabbhet. (Erfarenheter av detta saknas icke. Vid fabriken Oscarias brand i Örebro 1928 skedde antändningen i nåttingsavdelningen under lunchrasten och på omkr. 15 min. var hela vindsvåningen övertänd. Att elden vid detta tillfälle kunde begränsas till vindsvåningen berodde till en del på att golvet var belagt med s. k. brandbotten av tvåtums tegel och på detta trägolv.)

Kumla brandkår utlade 8 slangledningar, 5 från motorpumpen på bilen och tre från brandposter. Sprutan matades från tvenne brandposter. Samhället saknar nämligen tillgång till något öppet vatten. Tillloppet från vattenverkets pumpar till vattenreservoaren i tornet avstängdes och pumparna arbetade direkt på rörnätet. Trycket i brandposterna är i medeltal 3 kg., men genom näm-

da åtgärd höjes det med c:a 1 kg. Denna åtgärd vidtogs i regel vid större eldsvådor inom samhället.

Att söka rädda något av fabriken insåg man genast vara lönlöst utan arbetet inriktades på att skydda närliggande byggnader från antändning, vilket också lyckades. Kumla ångkvarn, som låg ganska nära, hotades men faran avvärjdes. Under eldsvådans första skede tedde sig saken ganska hotande, varför hjälp begärdes från Örebro brandkår, som utsände en brandmästare och sex brandmän jämte 600 meter slang och motorspruta. Örebro-avdelningen hade sin spruta i gång efter c:a 25 min. efter larms ingående.

Vägsträckan Örebro—Kumla är omkr. 18 km. Samtidigt alarmerades också samhällets värnpliktiga brandkår i huvudsak för vakthållning o. d.

Efter två timmar kunde faran för eldens vidare spridning vara avvärjd och Örebro-avdelningen återvände, överlämnande till samhällets brandkår att sköta eftersläckningen, vilken tog ganska lång tid i anspråk.

Erfarenheterna vid en dylik fabriksbrand äro givetvis flera, men det, som först konstaterades var, att en fabrik, av vad slag den vara må, som rubriceras under eldfarlig inrättning, aldrig skulle få byggas med mellanbottnar av trä, utan dessa skola utföras i betong. Hade så varit fallet vid denna fabrik skulle med all sannolikhet elden kunnat hejdas till en våning. Vid denna fabrik voro dock trapphusen av sten med stentrappor, så att om elden utbrutit under arbetstiden hade dock stora räddningsmöjligheter funnits för personalen. Det finnas dock fabriker inom samhället, där både trappor och mellanbottnar äro av trä, vilket ej under några förhållanden bör få förekomma i en fabrik av eldfarlig natur och med så pass stor personal som i regel skofabrikerna hava. Skulle en häftig eldsvåda utbryta under arbetstiden i en dylik

fabrik, kunde den för personalen få oanade följder.

Jag hoppas att brandmyndigheter-na i Kumla efter denna eldsvåda me-ra beakta sådana saker och göra fö-reläggande till vederbörande om åter-gärderas vidtagande för att om möj-ligt förhindra eller förebygga en event. katastrof.

Det resonneras ofta som så: att det har aldrig hänt, men, när man minst anar det kan en olycka ske och därför anser jag det vara myn-digheternas oavvisliga plikt att i görligaste mån söka förebygga en katastrof.

Vid detta tillfälle fick Kumla brandkår sitt första stora elddop och brandkåren skötte sig också till allmän belåtenhet. Brandkåren upp-sattes för omkring 15 år sedan under ganska anspråkslösa former. För-sta utrustningen, sedan vattenled-nings blivit utlagd till en del av sam-hället, bestod av en dragkärra med 100 meter slang, utdragsstege, brandposthuvud samt strålrör och en del mindre attiralj. Kåren utgöres nu av 20 man jämte fast anställd

brandmästare, tillika v. brandchef. Redskapen utgöres av brandbil av Tidaholms fabrikat med fast pump om 800 ml. kapacitet jämte en del äldre handkraftsprutor. Brandsta-tionen är nybyggd med plats för yt-terligare ett par brandfordon och förslag föreligger om inköp av ytter-ligare en brandbil jämte bogserbar motorspruta. Modern brandtelegraf finnes med mottagningsapparat och larmaggregat å brandstationen, där ständig vakt finnes. Brandmästa-rens bostad är också inrymd i sta-tionen.

De styrande inom samhället ha de senaste åren visat synnerligen stor förståelse när det gällt förbättring av brandväsendet, och man får hop-pas att intresset hos såväl brandsty-relse som brandkår alltför skall vara lika varmt när det gäller att skydda samhället mot den röde hanen.

Kumla brandkår är ansluten till Svenska brandkårernas riksförbund och personalen är mycket intresserad för sitt arbete.

Arv. W. Svensson.

Västmanlands läns brandkårsförbund.

Brandkonsulent: Brandchef Olof Clarholm, Västerås.

Västmanlands läns Brandkårsförbunds instruktionskurs och årsmöte.

Med bidrag av Riksförbundet an-ordnade Västmanlands läns brand-kårsförbund den 2—4 juni en in-struktionskurs i Västerås i samband med förbundets årsmöte. Antalet deltagare, som var högst andra da-gen, utgjorde 25—30, varjämte sty-relseledamöterna i länets båda brandstodsbolag och brandstyrelsen i Västerås m. fl. övervoro skumsläck-ningsdemonstrationen. För att un-derlätta deltagandet hade förbundet

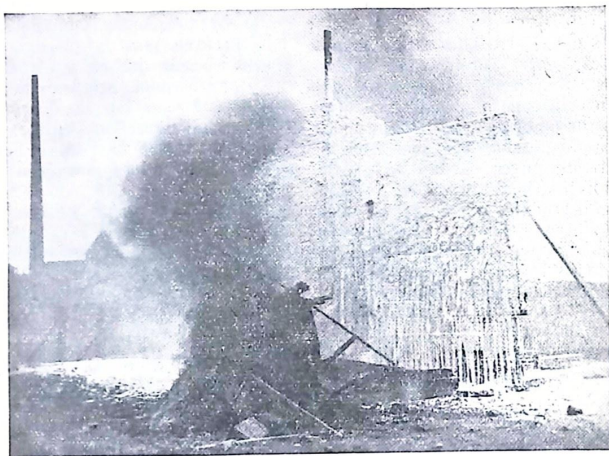
utdelat 14 st. stipendier à 25 kr.

Kursen öppnades kl. 11 f. m. tors-dagen den 2 juni av länsförbundets vice ordförande, godsägare R. Wes-terdahl, varefter Riksförbundets sek-reterare, kapten E. Gillner, höll ett föredrag om »Synpunkter vid an-skaffandet av motorsprutor och brandredskap vid mindre brandkå-rer». »Rök- och gasskydd» var äm-net för nästa föredrag, som hölls av vice brandchef K. M. Grönlund, Väs-

terås. Efter lunchuppehåll företogs å brandstationen praktiska rökövningar med olika apparater och på e. m. fingo deltagarna studera brandskyddsanordningarna i A. S. E. A:s verkstäder.

Fredagen den 3 juni på f. m. höll brandchef O. Clarholm, Västerås, föredrag om »Släckning av inom industrien vanligast förekommande brännbara ämnen samt kemiska eldsläckningsapparater och deras användning», varefter Holmbergs Im-

portaktiebolag efter ett kortare anförande av civilingenjör U. Arild demonstrerade eldsläckning med mekaniskt skum som släckningsmedel. Skummets adhesionsförmåga och möjligheten att med skumbeläggning skydda av antändning hotade väggar framgick tydligt av uppvisningen. Efter en följande instruktion i användningen av modern brandredskap, slangutläggning och stegexercis gjordes lunchuppehåll. På e. m. höll brandchef C. Camitz, Sala, föredrag

om »Utbildningens bedrivande och planerande vid mindre brandkårer» och brandmästare G. T. Medin, Västerås, talade om »Slangar och slangvård». Å brandstationen visades slangtätning under sprutning, kopplings fästande och slanglagning med Brissmans apparat. Dagen avslutades med en utflykt till Skultuna bruk, där deltagarna fingo åse en uppvisning av brukets brandkår och under disponent Bomans älskvärda värdskap undfagnades med kaffe och cigarrer.

Lördagen den 4 juni började pro-

grammet med förevisning av brandkårsfilm å Skandiabiografen och demonstration av brand- och livräddningsredskap, brandtelegraf m. m. och kl. 11,30 f. m. höll Västmanlands läns brandkårsförbund sitt årsmöte i Rikssalen å Västerås slott under ordförandeskap av landshövding W. Murray. Av årsberättelsen framgick, att förbundet, som vid bildandet i februari 1930 bestod av 18 kårer, vid 1931 års slut räknade 24, och att förbundet i sin strävan att ordna eldsläckningsförhållandena i länet haft gott stöd i länets båda

brandstodsbolag, som ekonomiserat anskaffningen av motorsprutor. Års- och revisionsberättelserna godkändes och ansvarsfrihet beviljades. De i tur avgående styrelseledamöterna, landshövding W. Murray, godsägare R. Westerdahl, Kusta, brandchef O. Clarholm, Västerås, omvaldes liksom suppleanterna, brandcheferna C. Camitz, Sala, och E. Broström, Köping. till revisorer omvaldes bergsingenjör G. Lundberg och kapten G. Robsahm med disponent S. Boman, Skultuna, och brandkårschef D. Larsson, Tillberga, som suppleanter.

Landshövding Murray gjorde i ett anförande en jämförelse mellan äldre tiders förhållanden och den hastiga utvecklingen av eldsläckningsväsendet under de senare åren och framhöll den stora vikten av organisa-

tion och samarbete och ett planmässigt utnyttjande av vattentillgångarna samt uttryckte sin glädje över att länsförbundet gått raskt framåt på kort tid och förhoppningen, att den pågående kursen skulle bli till nytta för deltagarna.

Sedan brandchefen O. Clarholm hållit ett föredrag om »Författningar och stadganden angående brandväsende och brandskydd och deras tillämpning» och brandkapten T. Mohlin, Stockholm, talat om »Brandskyddet i biografen och samlingslokaler» i anslutning till de nya förordningarna angående filmförevisning m. m., förklarade landshövdingen kursen avslutad och framförde förbundets tack till kursledning och föredragshållare.

Cm.

Hallands brandkårsförbund.

Brandkonsulent: Brandchef W. Odell, Halmstad.

Ysby frivilliga brandkår firar jubileum.

Den 2 juni 1932 var det 10 år sedan brandkåren bildades.

En återblick på ett gagnande samhälleligt verk.

Det finns en del sammanslutningar, som tydligen tycka om att jubilera i det tysta, och till dem tycks Ysby frivilliga brandkår också höra, då den trots ett gott arbete i kampen mot eldsvådorna under precis tio år dock inte anser, att detta är något att göra affär av. Man har gjort sin plikt, menar man, och därmed jämt. Det kan ju också vara sant, men i alla fall kan det vara värt att kasta en blick tillbaka på de gångna åren och se hur en frivillig brandkår, som började med en handspruta, utvecklats och nu har en modern uppsättning med motorspruta och lastbil.

Ordföranden i styrelsen för brandkåren, lantbr. Theodor Augustsson i Ysby, har på förfrågan berättat en

del om utvecklingen och om verksamheten under åren som gått. Fast hr Augustsson tyckte, att jubileet gärna kunde ha fått försiggå i det tysta så gav han i alla fall med sig och berättade ett och annat.

Det var som sagt den 2 juni 1922, som Ysby Frivilliga Brandkår bildades. Med anledning av att det varit rätt många eldsvådor i trakten den senaste tiden var det egentligen som man kom på idén. Den drivande kraften var kvarnägaren Aug. Bengtsson, som kring sig samlade en del intresserade. Den första styrelsen kom att bestå av Aug. Bengtsson, lantbrukare Per Linus Nilsson, Munkagård, lantbrukaren Theodor Augustsson och lantbrukaren Anton Karlsson, Ysby, lantbrukaren Johan Persson i Hov. Brandchef blev från början cykelreparatören Hilmer Johansson och vice brandchef snickare Johan S. Persson. Båda dessa befattningar ha fortfarande samma innehavare. Brandkåren fick vid starten 34 medlemmar.

Man började med två tomma händer.

Man hade egentligen ingenting annat än den goda viljan att börja med. De kontanta medlen var det tämligen knappt om. Lyckligtvis fick man av brandstodsbolaget i Edenberga en handkraftsspruta, vilken det fordrades 8 man till att pumpa. Fast sprutan var av en gammal typ, var den emellertid rätt bra, och Ysby brandkår redde sig med den ända till 1926, då man lyckades förverkliga planerna på inköp av en modern motorspruta med en kapacitet av 1,000 minuter. Till densamma köpte man 500 meter slang. Priset för sprutan var 4,300 kronor. Det var tack vare rätt stora gåvor, som föreningen kunde gå i land med denna stora utgift. Sälunda skänkte Reneslövs, Ysby brandstodsbolag 3,800 kr. och Ysby kommun 1,000 kronor. Föreningen lyckades själv dessutom skrapa ihop en hel del pengar. Sälunda inbringade en fest i Karsfors 1,800 kr. netto. Och genom ytterligare anslag och fester fick föreningen allt bättre ekonomi. År 1928 byggde man en brandstation för 3,000 kr. och i vintras anskaffades en lastbil att användas vid bogseringen av motorsprutan. Till brandstation fick man dock ytterligare 2,300 kr. av Ysby kommun.

Fyra eldsvådor på ett års tid.

De två första åren hade Ysby frivilliga brandkår inte mycket att göra. Inga eldsvådor inträffade och man hade det lugnt och skönt. Men året därpå blev det annat av, då inträffade nämligen inte mindre än fyra eldsvådor.

Av större eldsvådor, som brandkåren varit med om kunna nämnas eldsvådan på Klägstorp hos Manfred Jönsson, då alla byggnader utom mangårdsbyggnaden brann ner, eldsvådan på Bonnarpes gård då en stall- och en loglänga blevo lågornas rov, på Månstors och Vall-

berga gårdar, där loglängorna brunno ned.

En svår eldsvåda utbröt också för några år sedan i Björka då en uthusbyggnad brann, men de övriga byggnaderna voro mycket starkt hotade.

Ur brandkårens synpunkt var också eldsvådan i Bonnarp svår, då snöstorm vid tillfället rasade, och det var mer än vanligt ruskigt att kämpa mot elden.

Stiftarna av brandkåren dog dagarna innan man köpte brandsprutan.

Aug. Bengtsson, föreningens stiftare, var naturligtvis mycket intresserad av dess utveckling, och hans dröm var att så småningom ersätta handsprutan med en motorspruta. Tyvärr fick han aldrig uppleva planens realiserande. Det ligger något av tragik i att han dog midsommarafton 1927, och att motorsprutan inköptes den 30 juni samma år. Tidigare hade en son till Bengtsson, Karl Alfred, även han mycket intresserad av Frivilliga brandkåren, gått bort.

Av dem, som voro med från början i ledningen återstå nu också endast nuvarande ordföranden och sekreteraren i styrelsen herr Theodor Augustsson och såsom förut berättats brandchefen och vice brandchefen. Övriga medlemmar i styrelsen äro lantbrukaren Gottfrid Jansson i Brödåkra, bilägare Theodor Nilsson, Ysby, lantbrukare Gunnar Nilsson i Uddekulla, byggmästare Tinus Nilsson och lantbrukaren Viktor Johansson, föreningen kassör, båda från Ysby.

Intresset för den frivilliga brandkårsverksamheten i Ysby är fortfarande livligt, och brandkåren består av ett 30-tal medlemmar.

Tack vare ett energiskt arbete av personer, som insett nödvändigheten av att ordna socknens brandväsande har detta så småningom blivit fullt tillfredsställande.

MEDDELANDEN.

Meddelande från Statens Elektriska Inspektion, Stockholm.

I Eksjö inträffade en eldsvåda natten mellan den 11 och 12 sisl. febr., varvid delar av Eksjö mekaniska verkstad nedbrunno och värden för ett par hundra tusen kronor förstördes.

Elektricitetsverksföreståndaren på platsen, vars utredning numera kommit Elektr. Inspektionen tillhanda, har anmärkt, att den elektriska installationen vid tillfället stod under spänning, ehuru huvudströmbrytare fanns, som mycket väl hade kunnat slagits ifrån, då arbetet slutade för dagen. På grund härav och då polisundersökningen icke lämnat någon upplysning om brandorsaken, har det antagits att elden berott på den elektriska strömmen. Anläggningen lär ha varit utförd före den 1 jan. 1920, varför försäkringstagaren icke enligt försäkringsvillkoren varit skyldig att hålla anläggningen avstängd.

Eldsvådor av denna kategori förekomma allt emellanåt, och det är sannolikt, att de i en del fall

verkligen bero på de elektriska ledningarna. De inträffa i industri och hantverk, i lantgårdar och även i bostäder m. m. En utbredd missuppfattning är, att ledningen till en motor som stannats, eller till en lampa, som släckts, är ofarlig, eftersom den är *strömlös*. Man förbiser, att faran finnes kvar, så länge ledningen är *spänningsförande*.

Elektr. inspektionen får härmed hemställa, att Nämnden ville på lämpligt sätt för försäkringstagarna och allmänheten framhålla vikten av, att den elektriska ledningen och dess olika delar hållas spänningslösa, i den mån de icke användas, och att strömbrytare anordnas för detta ändamål, där sådana icke finnas. Det är troligt, att en del eldsvådor skulle kunna på detta sätt förebyggas.

Stockholm den 6 juni 1932.

Statens Elektr. Inspektion.

Södra distriktet.

R. HOLMER

gm E. Winberg.

Sprängämnesinspektionens cirkulär angående bensin och andra eldfarliga oljor av första klass i hemmen.

Med anledning av upprepade brand- och explosionsolyckor i hemmen genom ovarsamt hanterande av bensin, fer-nissor, lacker, golvboningsmedel och andra preparat, som innehålla eldfarliga oljor av första klass, får sprängämnesinspektionen dels hänvisa till gällande lagbestämmelser rörande innehav av dylika oljor i bostadslägenhet och dels påpeka de risker, som kunna vara förenade med deras handhavande.

Kungl. förordningen angående eldfarliga oljor den 7 okt. 1921 föreskriver:

att i bostadslägenhet må förvaras högst 2 kilogram eldfarlig olja av högsta klass;

att kärl, vari dylik olja förvaras till

större myckenhet än 1 kilogram, skall vara av järn eller annan metall;

att å sådant kärl skola på lätt i ögonen fallande ställe vara anbringade medelst direkt påmålning eller fastsatt etikett i tydliga bokstäver å röd bottenfärg orden »Mycket eldfarlig olja» eller »Mycket eldfarligt»;

att det åligger försäljaren tillse, att kärl, vari eldfarlig olja av första klass avlämnas till köparen, är märkt som ovan sagts; samt

att den, som bryter mot någon av här nämnda föreskrifter, straffas med böter från och med tio till och med femhundra kronor.

Bensinens egenskaper.

Var och en, som handskas med bensen, måste göra klart för sig, att bensen icke blott är *mycket lättantändlig* utan även:

att bensenångan är *tyngre* än luften;

att bensenånga, som avdunstar mycket lätt, gör luften *eldfängd* och under vissa förhållanden *explosiv*;

att bensen är en olja, som *flyter på vatten*; samt

att bensen vid tvättning och sköljning av klädespryddar kan antändas *utan närvaro av eld*.

Vad bensenångans tyngd beträffar, kan den spela en ödesdiger roll, därest öppen eld av något slag, såsom påfyrad eldstad, brinnande ljus, gaskök eller evighetslåga finnes i det rum, där bensenänt eller tölning av bensen från ett kärl till ett annat pågår. Från öppet bensenkärl flyta nämligen de tunga bensenångorna ut i rummet och kunna sprida sig till någon av här nämnd värmekälla. Sedan ångorna antänts, fortplantar sig lågan ögonblickligen tillbaka till bensenkärl, och bensen fattar eld. Det hjälper ofta ej, att bensenkärl placeras så långt som möjligt från den öppna elden i rummet, då bensenångan kan *vandra länga vägar*.

Bensenångan kan emellertid bliva ännu mer ödesdiger, om bensen avdunstar från öppet kärl, om bensen-tvättade kläder upphängas till torkning, eller om golv eller möbler tvättas med bensen. Luften i rummet blir härigenom bemängd med bensenånga, varigenom den bensenblandade luften blir *eldfängd* och vid vissa proportioner mellan bensenånga och luft erhållas *explosiva blandningar*. Tändes under sådana förhållanden en tändsticka, inträffar ögonblickligen en kraftig explosion, som kan hava till följd, att fönster och dörrar splittras, ja till och med att väggar rasa eller deformeras.

Då bensen är en olja, som är lättare än vatten, *flyter den på vatten och kan även brinna på vatten*. Om ett öppet kärl med bensen antändes,

skall man därför ej söka släcka elden med vatten, då detta endast har till följd, att den brinnande bensen rinner över kärlets kanter och antänder i dess närhet befintliga brännbara ämnen. Kärlet skall i stället täckas med ett lock, en filt el. dyl., då bensen i brist på luftens tillräde ej längre kan brinna, varför elden kvävs.

Bensinens lömskaste egenskap är emellertid, att den kan antändas genom s. k. *statisk elektricitet eller gnidningselektricitet*, som uppstår, när man gnider eller gnuggar med bensen indränkta klädespersedlar eller, därest plagget utgöres av ylle, silke eller skinn, till och med vid enbart sköljning i bensen. Denna bensinens egenskap har man vanligen ingen kännedom om, varför det är av allra största vikt, att allmänheten upplyses härom.

Sprängämnesinspektionen får därför på det allvarligaste varna för allt ovarsamt hanterande med bensen i hemmen samt för större innehav härav, än vad lagen medgiver, och må i samband härmed påpekas, att i varje väl-sorterad färghandel finnes till salu andra fläckuttagnings- och tvättnedel, såsom *tri (trikloretylen)*, *koltetraklorid*, *asordin m. fl.*, vilka ej äro brännbara och hava minst lika god reningsförmåga som bensen.

Vad som ovan sagts om bensen, gäller även andra eldfarliga oljor av första klass samt preparat, i vilka dylika oljor ingå.

Till eldfarliga oljor av första klass räknas bland andra petroleumeter, gasolja, bensen, ligroin, bensol, toluol, eter, kolloidum, ättiketer, kolsvavla, ren amyloacetat, vissa fernissor och lacker samt skocement.

Stockholm den 10 maj 1932.

Sprängämnesinspektionen.

Gottfr. von Feilitzen.

Enligt den å Centralstyrelsens expedition förda statistiken har under juli månad 58 eldsväder inträffat å själva landsbygden och i mindre samhällen.

NOTISER.

Karl Wetterholm 60 år.

Värnamo stads brandchef, frisörmästare Karl Wetterholm uppnådde torsdagen den 16. juni sin 60-årsdag och blev då föremål för storartade och hjärtliga hyllningar från såväl offentligt som enskilt håll.

Redan tidigt på morgonen infann sig en deputation från brandkåren anfordrad av v. brandchefen handlanden A. Olsson. Denne höll ett lyckönskings- och tacksägelse tal till kårens aktade och avhållne chef samt överlämnade blommor och en uppsats bordsilver.

Drätselkammaren, i egenskap av brandstyrelse, lät sig representeras genom sin ordförande, som till jubilarien framförde stadens tack för mångårigt och pliktroget arbete i

brandskyddets tjänst samt överlämnade en samling rosor.

Förutom av släkt och vänner uppvaktades hr Wetterholm under dagen av Värnamo hantverks- och industriförening, som överlämnade ett penningbelopp jämte blommor samt av Värnamo hembygdsförening, som överlämnade en textad adress jämte rosor.

På aftonen gavs supé i jubilarierens hem för ett stort antal inbjudna. Vid supén förekom en för jubilarierens angenäm överraskning i det sekreteraren i Jönköping läns brandkårsförbund, v. brandchef P. Lundgren i Jönköping på Svenska brandkårernas riksförbunds vägnar till hr Wetterholm överlämnade förbundets silvermedalj för nitiskt arbete i brandskyddets tjänst. Hr Lundgren höll vid överlämnandet tal och framförde riks- och länsförbundets tack för under många år nedlagt troget arbete.

Herr Wetterholm har under en lång följd av år nedlagt ett intresserande arbete i brandskyddets tjänst. Han har sålunda tillhört Värnamo brandkår sedan den bildades 1909 och har varit brandchef sedan 1919. Under sin brandcheftid har han på ett synnerligen förtjänstfullt sätt bidragit till brandskyddets förbättring i Värnamo. Såsom medlem i Jönköpings läns brandkårsförbunds styrelse sedan 1922 har han dessutom verkat för brandskyddets förbättrande inom hela länet.

Gas- och rökskyddskurs. Härmed ha vi nöjet inbjuda Edra medlemmar till deltagande i följande gas- och rökskyddskurser hos Auer-Gesellschaft (Degea), Berlin Oranienburg.

Den 12 och 13 sept. 1932. 2-dagars kurs (Gasskyddets grunder).

Den 14—16 sept. 1932. 3-dagars kurs (för dem, som redan känna gasskyddets grunder).

Den 17 sept. 1932. 1-dags kurs (fortsättning på föregående kurs, varvid särskilt civilbefolkningens gasskydd behandlas).

De som vilja grundligt studera hithörande problem, kunna alltså deltaga i samtliga kurser fr. o. m. den 12 t. o. m. 17 sept. Deltagande är kostnadsfritt. För dem, som så önska, ordnar Auer-Gesellschaft rum till billigt pris i förstklassiga hotell. Anmälningar böra insändas senast den 8 sept. till undertecknade firma, som även lämnar närmare upplysningar.

Birger Carlsson & Co
Aktiebolag,
Stockholm.

En vacker gåva har Älvsborgs läns Brandkårsförbund fått emottaga av Regementsläkare och Fru K. Wahlstedt i Borås, nämligen en balloptikonapparat, avsedd för såväl skioptikonbilder som för vanliga fotografier. Gåvan kommer förvisso att bli till mycket stor nytta för undervisningsarbetet vid brandkårerna liksom för propagandaarbetet vid nybildandet av brandkårer. Den manar till efterföljd på andra håll.

Åsbo Bjäre brandkärskrets avhöll sitt första kretsmöte å restaurant Torslund i Ängelholm söndagen den 8 maj.

Till mötet hade samlats ett 80-tal brandkärsmän representerande 25 kårer. Brandchef A. Tengvall, Ängelholm, hälsade samtliga välkomna varefter Agronom G. Törnkvist, Munka Ljungby utsågs att leda dagens förhandlingar. Till sekreterare utsågs brandchef Axel Svensson, Klippan.

Av interimstyrelsen uppgjort förslag till stadgar för kretsen godkändes med några smärre ändringar.

Till första styrelse valdes brandcheferna H. Ljunggren, Förslövsholm, J. Mellberg, Rebbelberga, E. Sandberg, Åstorp, O. Johansson, Strövelstorp, A. Ekelund, Örkel-ljunga, A. Svensson, Klippan, och A. Tengvall, Ängelholm. Till suppleanter valdes brandcheferna E. Persson, Munka Ljungby, och M. Mårtensson, V. Broby.

Diskussionen rörande aktuella brandskyddsfrågor var synnerligen livlig.

Under mötet förekom föredrag över det mekaniska skummet och efter mötet företog ingenjör Erik Åkerstedt, Stockholm, en serie eldsläckningsprov mot eldfarlig olja av I klass. Demonstrationen följdes med stort intresse.

Styrelsen konstituerade sig således: ordförande Alfred Ekelund, Örkel-ljunga, v. ordf. Erik Sandberg, Åstorp, sekreterare och kassör Axel Svensson, Klippan.

Tidskriften utkommer med 9 nummer årligen.

Årsprenumeration kan ske antingen genom postverket eller direkt hos Centralstyrelsens Expedition, Nybrogatan 50, Stockholm 5. Prenumerationspriset är 4: — kr. för enskilda exemplar och 2: — kr. pr ex., då minst 5 ex. samtidigt rekvideras.

Annonserpriserna pr gång äro:

Första eller sista annonsidorna — efter överenskommelse.

Helsida	60 kr.		Kvartsida	15 kr.
Halvsida	30 "		Åttondelssida	8 "

Vid annonsering minst 4 ggr lämnas 15 % rabatt.

Eftertryck ur tidskriften medges endast om källan anges.